

KINDEN VISTE SEXFILMER OM NATTA:

Da lerretet deiset i gulvet, ble den stengt på dagen

Lillestrøm kommunale Kinoteater var åsted for både tvilsomme sexfilmer på nattetid, forsamlingsal for NS under krigen og store filmpremierer gjennom tidene. Det hele endte med et brak.

Den første kinoen i Lillestrøm var i Lillestrøm Hotell før det ble flyttet til Folkets Hus. På begynnelsen av 1920-tallet ble det klart at byen måtte få sin egen kino og teaterbygning. Høsten 1923 bestemte Skedsmo kommune seg for å bygge nettopp dette på plassen hvor Lillestrøm kultursenter ligger i dag.

Budsjettet var på 400.000 kroner for bygget. Arkitektene var Jacob Hansen og Gerhard Iversen i Oslo som ble kåret som vinnere av en arkitektkonkurranse.

Høsten 1924 sto alt klart. 125.000 løse mursteiner ble kjøpt inn fra Nordby bruk. I tillegg ble det kjøpt 200.000 andresorterings murstein fra Alna bruk.

Offisiell åpning

Torsdag 11. mars 1926 var det klart for høytidelig åpning av Lillestrøm kinoteater. På programmet sto stumfilmen Glomdalsbruden som er en norsk film fra samme år. Filmen var den eneste norske filmen som dansken Carl Theodor Dreyer regisserte i sitt liv. De inviterte gjestene og pressen var imponert over den 120 kvadratmeter store kino og teatersalen.

Dette var landets tredje største kinosal. Totalt var kinobygget på 750 kvadratmeter, og den gang lå det nærmest helt ute på landet og ruvet i landskapet.

Kinobygningen hadde foruten salen også garderobe, vestibyle, en restaurant, to kiosker, kontorer, maskinhus, vaktmesterleilighet og eget filmarkiv for stumfilmer.

Da kinoen åpnet var det sitteplasser til 820 personer inkludert galleriet. I tillegg var det 200 ståplasser i salen.

Den første teaterforestillingen som ble oppført i salen var stykket Hamlet som hadde premiere 14. september samme år.

Fra stumfilm til lydfilm

Første driftsåret ga et pent overskudd på 23.000 kroner.

Fra starten var det kun stumfilmer som ble vist. En pianist som spilte var som regel følgelyden på filmene. Det skulle gå fire år før den moderne tiden kom til Lillestrøm.

I februar 1930 ble det bestemt av kommunen at det skulle kjøpes inn ett nytt kinoapparat som også hadde lyd. Lydfilmer var det nye og nå skulle folk i Lillestrøm endelig få se skuespillerne snakke, ikke bare musikk og tekst som på stumfilmene.

Prislappen på den nye maskinen med lyd kom på 23.500 kroner. Den første lydfilmen som ble vist var i april samme år, da filmen «Rio Rita» med Bebe Daniels i hovedrollen var første lydfilm ut.

Da lydfilmen kom ble prisen for å gå på kino økt til 1 krone og 50 øre for to filmer.

Gjennom 1930-tallet var det godt med besøk på kinoen og teaterscenen. Først i 1938 ble det et lengre opphold der kinoteateret måtte holde stengt. Årsaken var utbrudd av munn- og klovsyken. Fylkesmannen stengte dermed mulighet for at alle folk kunne samles i grupper for å unngå at smitten ble spredd.

Det gikk hardt ut over kinoen som måtte stenges ned i flere uker.

Mørke år med propaganda

Den 8. april 1940 viste Lillestrøm kino filmen «The Battle» som handlet om den russisk-japanske krigen i 1904. Det skulle bli den siste filmen på flere uker, og den siste frie og uavhengige filmen på fem år.

Riktignok skulle det bli viste flere svenske filmer i krigsårene. Men disse var som regel så nøytrale at tyskerne ga grønt lys for at de kunne vises uten at de påvirket nordmenn på noen måte.

I desember 1940 ble det første av flere store samlinger holdt i Lillestrøm kinoteater. Nasjonal samling, NS, hadde pyntet scenen med et enormt bilde av

DEN GANG DA: Lillestrøm kommunale kino, 1979.

1982: Einar Gerhardsen (Ap) besøker Lillestrøm og Lillestrøm kinoteater.

FOTO: MORGAN ANDERSEN

SÅ LANGT, MEN IKKE LENGRE: Kinoen ble stengt permanent.

FOTO: BRITT ANDREASSEN

Vidkun Quisling omgitt av hvite krysanter. Etter en parade med flagg i salen holdt konstituert statsråd Jonas Lie en tale om å samle landet til ett ved at alle skulle bli medlem av NS.

Gjennom de neste årene ble det avholdt en rekke slike møter.

I 1946 ble det vist 756 filmer på kinoen med 235.456 voksne og 45.146 barn som besøkende gjennom året.

Høydehopp og hinderløp

NM i friidrett for kvinner er ikke noe som mange forbinder med et kinolokale. Men både i 1948 og i 1949 ble dette avholdt inne i Lillestrøm kommunale kino. Det største arrangementet ble avholdt i 1949 med hele 13 deltakere, hvor den eneste fra Romerike var Berit Tomter fra Årnes. Hun måtte dessverre kaste inn håndkle allerede før første øvelse ble gjennomført.

Arrangør var Leirsund Idrettslag og både høydesprang og hinderløp sto på programmet. Rekorden i høydehopp ble på 1,19 og det var Kirsti Jorde fra Follogutana som sto for den.

Alkohol, sexfilmer og stengte dører

Etter krigsårene tok det seg opp med både kinofilmer, teaterforestillinger og

store møter. I 1949 ble det i mai innkalt til edruskapsmøte for *Anonyme Alkoholikere*. Rundt 300 personer møtte opp for å høre anonyme alkoholikere fra Oslo fortelle om sine alkoholproblemer og hvordan løse disse.

Alkoholmisbruk var et stort problem i Lillestrøm og omegn. Fulle personer på jobb eller hjemme i private hjem var et økende problem.

I Akershus Arbeiderblad var det stor skuffelse over at så få kom på møtet. Avisen mente på lederplass at alkoholen var en ond sirkel som mange hadde hatt godt av å komme seg vekk fra.

Gjennom 50- og 60-årene var kinoteateret åsted for både vekkelsemøter, store teateroppsetninger og konserter.

Lillestrøm kinoteater var først i landet med å kunne vise reklamefilmer i wide-screen formatet. En reklamefilm produsert av Ivo Caprino var først ut; reklame for Osram Ultra-Vitalux lampe.

Premieren i Lillestrøm fant sted sommeren 1956.

På midten av 1960-tallet gjennomgikk kinoteateret sin første store ombygging for mer moderne tider. Gulvet i kinosalen ble hevet, nye stoler blir installert, inn- og utganger til salen ble flyttet på og trappehus opp til galleriet ble fjernet.

Billettsalget ble flyttet innendørs til